

Zo zou Europa eruitzien als alle 'onafhankelijken' hun zin krijgen

nos.nl

Als Catalonië vandaag 'ja' stemt voor onafhankelijkheid van Spanje, kan het zomaar zijn dat de kaart van Europa er straks net wat anders uitziet. Maar in de toekomst zou die kaart misschien nog wel eens veel meer kunnen veranderen.

In Europa zijn er tientallen regio's die strijden voor meer zelfbestuur, al hangt het er natuurlijk vanaf wat je een echte onafhankelijkheidsbeweging noemt. Een goede graadmeter is de Europese Vrije Alliantie, een politieke partij in het Europees Parlement. De partij is samengesteld uit allerlei nationale groeperingen die meer zelfstandigheid willen hebben binnen Europa.

Hier zijn 49 partijen bij aangesloten. In hoeverre zij al zelf mogen beslissen over zaken, verschilt per regio - net zoals het verschilt hoeveel méér zelfbestuur ze willen. Als je al die separatistische bewegingen op een kaart zou zetten, zou Europa er zo uitzien:

De kaart is geen compleet overzicht van alle separatistische bewegingen. Bij de Europese Vrije Alliantie zitten ten eerste alleen separatistische bewegingen die actief zijn in EU-landen. Ten tweede is dan alsnog niet iedereen bij deze partij aangesloten: zo zitten bijvoorbeeld Sinn Féin in Noord-Ierland of de Sámi in Scandinavië niet bij de EVA.

Volgens Günther Dauwen van de Europese Vrije Alliantie zijn de groeperingen in drie categorieën op te delen. "Een derde van onze partijen wil meer rechten op gebied van taal en cultuur, een derde wil nog meer autonomie dan dat", zegt Dauwen. "Het laatste deel wil echt totale onafhankelijkheid."

"Het recht op zelfbeschikking is wat ons allemaal bindt. Veel van onze partijen zijn aanvankelijk gestart als taalkundige bewegingen, sommige evalueren door naar de wens om een eigen natiestaat."

Vlaams-nationalistische groepen protesteren bij een bezoek van de koning in 2013 ANP

Je hebt naast de Catalanen natuurlijk nog andere bekende separatistische bewegingen, zoals die van Basken in Spanje, Vlamingen in België en Schotten in het Verenigd Koninkrijk. Minder bekend is bijvoorbeeld de *Erdelyi Magyar Neppart*, een partij in Roemenië die onafhankelijkheid wil voor de Hongaarse minderheid in Szekelerland, dat in Transsylvanië ligt. Zij vinden dat Boekarest zich te veel met hun gebied bemoeit.

Of wat dacht je van de *Enotna Lista*. Dit is een partij in Oostenrijk die wil dat de Sloveense minderheid in de provincie Karinthië meer inspraak krijgt in het bestuur. En dan heb je bijvoorbeeld nog *Moravané* in Tsjechië, die beweging wil onafhankelijkheid voor de regio Moravië. Zij waren bijvoorbeeld boos dat de Tsjechische republiek werd afgekort tot 'Tsjechië', omdat dat die niet alle drie de provincies zou vertegenwoordigen.

Nog een voorbeeld: *Ålands Framtid*, dat van de Finse eilandengroep Åland een onafhankelijke ministaat wil maken. De eilandengroep is volledig Zweedstalig en de inwoners vinden dat ze niet kunnen communiceren met de Finnen.

De Friese Nationale Partij tijdens een campagne in 2006 ANP

Er is ook een Nederlandse partij aangesloten bij de Europese Vrije Alliantie: de Fryske Nasjonale Partij. Deze partij vindt dat Den Haag te veel van de provincie afstaat en wil daarom meer zelfbestuur.

"Het gaat bij ons veel verder dan taal en cultuur", vertelt vice-fractievoorzitter Sybren Posthumus. "We willen zelf wetten kunnen afvaardigen, meer te zeggen hebben over de regionale economie, landbouw en onderwijs en meer belastingmogelijkheden krijgen. Maar we willen geen afscheiding van Nederland."

"Het is in z'n algemeenheid heel inspirerend om samen te werken met regio's die er ongeveer zo bijstaan als Friesland", zegt Posthumus over de samenwerking met de andere Europese separatisten. "Je hebt heel vaak dezelfde problemen, overeenkomsten en uitdagingen, zoals de kloof tussen de regio en de politieke hoofdstad. Het is inspirerend."

Studenten dragen een Catalaanse vlag om te laten zien dat ze voor het referendum zijn

In Barcelona zijn volgens Dauwen nu meer dan 100 afgevaardigden van de Europese Vrije Alliantie, uit meer dan 20 landen. Hoewel ze gespannen uitkijken naar het referendum, betekent dit volgens Dauwen niet dat straks een rits andere partijen zal volgen.

"De Catalaanse regering wordt al vijftien jaar gefrustreerd door Madrid en die situatie heeft ertoe geleid dat er zulke ruime publieke steun is voor een referendum en een onafhankelijkheid", vindt Dauwen. "Een Catalaanse overwinning betekent geen blanco cheque voor andere volkeren, waarmee ze onafhankelijkheid kunnen creëren. Er moet een meerderheid van de bevolking zijn om die stap te zetten."

Posthumus is zelf niet aanwezig in Barcelona, maar laat weten dat ook voor een 'ja' bij het Catalaanse referendum geen directe gevolgen heeft voor de wensen van de Friezen. "Hoe Friesland meer zeggenschap moet krijgen, is nog onderwerp van discussie", laat Posthumus weten. "We gaan er binnenkort over zitten."

Bekijk ook

Dag van het referendum aangebroken in Catalonië